

Skalný budzogán

Z geologického aj geomorfologického hľadiska ho možno považovať za neuveriteľný a fenomenálny prírodný úkaz. Z vedeckého aspektu môžeme konštatovať, že ide o skalnú trosku vypreparovanú erozívnou činnosťou mrazu a vody. Okolie je celkom husto zalesnené, takže ho z hlavného hrebeňa Súľovských skál nemožno spozorovať, ale vedie k nemu náučný chodník priamo z Rajeckých Teplíc a dá sa poľahky nájsť. Nachádza sa asi 2 hodiny pomalej a pohodlnej pešej chôdze nad obcou Zbyňov. Skalný Budzogán má podobu zovretej päste a je vysoký približne 12 m.

Náučný chodník vedie z centrálneho kúpeľného parku, kde bola umiestnená úvodná tabuľa, až k Budzogánu. Náučné tabule detailne popisujú prírodné prostredie

okolía a spolu s textami v anglickom jazyku otvárajú veľké možnosti spoznávania Rajeckej doliny spolu s tradičnou legendou.

Tá rozpráva príbeh o obrovi, ktorý sa rád potuloval po krajine až raz narazil na vľúdnú, utešenú, panenskú krajinu Rajeckej doliny. Hovorí sa, že veľkosť jeho čižmy by dokázala zakryť celé Rajecké Teplice. Ako doputoval do našich končín, rozhodol sa chvíľku sa tu zastaviť a nabráť nových síl pri odpočinku v hornatej a zalesnenej krajine. Po dlhej vandrovice z ďalekých krajov tak vysmádol, že vypil celé Rajecké jazero, ktoré dnes už len ťažko možno nájsť. V blízkom okolí však existuje niekoľko náznakov, kde sa kedysi jazero nachádzalo. Traduje sa, že také množstvo rýb na jednom mieste bolo možné uloviť najbližšie niekde na mori Dolnej Zeme.

V Rajeckej doline v tom čase pradávnom rástlo aj najmohutnejšie stromisko na celom širom svete. Ľudia ho nazývali Hromodubom. Ale obor mal takú veľkú silu, že dokázal Hromodub úplne vykoreniť a navyše si z neho ešte aj budzogán vystrúhať. Všetky brezy, smreký, ba aj buky a ostatné duby budzogánom dokonale vyčistil, a tak sa väčšia časť Rajeckej doliny odkryla i nastavila svoju tvár slnku. Slnko sa veľmi často začalo opierať na odkryté skaliská. Stále viac a viac. Odvtedy ich ľudia nazývajú Slnčné skaly. Ako ich tak slniečko ohrievalo, obrovi sa zažiadalo oddýchnuť si pred ďalšou cestou. Po výdatnom obede sa teda uložil sa na skaly.

Lenže pospolitý ľud, odjakživa skúšaný drsnou prírodou, si predtým každý rok nazbieral miazgu z Hromoduba do zásoby, na horšie časy, na zimné večery, aby si jej zapálením posvietili v dlhých tmách. A tak milému obrovi, ktorý stále tvrdo spí, natierajú chodidlá nôh miazgou. Tak sa ešte v polospánku prilepil k zemi. Po prebudení zisťuje, že sa z miesta nemôže ani pohnúť. A tak v návale zlosti zahadzuje budzogán ďaleko od seba a ten ani hviezda letiaca nočnou oblohou dopadá na pôvodné miesto, kde ešte pred príchodom obra rástol Hromodub. Načím vážne odísť. Jeden deň. Dva dni obrovho trápenia. Až na tretí deň sa mu podarilo odlepiť sa od trávnatej zeme. Ihneď sa cez kopce pozrel smerom na zahodený budzogán: „Pre teba som stratil zbytočne tri dni svojho obrovitánsky drahocenného času! Bodaj by si skamenel!“

Od toho času až do dnešných dní nám v zemi zapichnutý budzogán pripomína, že kradnúť a veriť obrom sa nemá, ba ani nedá a že ľudia si majú zakaždým pomáhať. Treba sa ísť pozrieť, či tam ešte naozaj stojí...